

posita, sive non : sicut quantitas est dispositio necessaria ad triangulum et albedinem; qua sublata, non potest esse hoc vel illud; unde est necessaria ad hoc quod sint; sed tamen, posita superficie, non propter hoc ista ponuntur, sed forte eorum opposita. Et talis dispositio necessitatis ad gratiam non est character : cum non sit immediatum subjectum gratiæ; et cum gratia sit in Christo, et angelis, et in multis viris sanctis catechumenis, et veteris testamenti, in quibus nullus character est; nam talis dispositio ad gratiam non est substantia intellectualis, quæ sola susceptiva est gratiæ et suæ privationis. Secundo modo, dicitur dispositio necessaria, non sine qua esse non possit illud ad quod disponit, sed, qua posita, necessario ponitur illud ad quod disponit. Et hoc dupliciter. Vel simpliciter : sicut alteratio completa, est dispositio necessaria ad generationem et corruptionem; sine qua posset Deus corrumpere et generare; sed, illa posita, necessario sequitur generatio et corruptio. Vel ex suppositione : sicut diaphaneitas respectu lucis, ut dictum est. Tertio modo, dicitur dispositio necessaria utroque modo : sicut est subjectum respectu propriæ passionis; quæ inest soli, et omni, et semper; quia, illo posito, necessario ponitur propria passio, et, illo sublato, corrumpitur. Character autem incidit in secundum membrum secundi membri; quia est dispositio necessaria sicut diaphanum, ut dictum est. — Vel dicendum quod duplex est dispositio ad gratiam. Una per se, ut motus liberi arbitrii in Deum; et hanc supplet character. Alia per accidens, sicut motus in peccatum, si habet peccatum; et hanc non supplet. Unde in parvulis sufficit character, et in amentibus, et dormientibus, licet nunquam habuerint poenitentiam de peccatis, quia tunc habere non possunt. » — Hæc Petrus, et bene. — Potest etiam dici quod character est dispositio necessitatis ad gratiam, non ideo quia non potest esse sine gratia, sed quia sine ea non potest bene operari ea quæ sunt cultus divini, ut superius expressum fuit. Et sic est necessaria sequela gratiæ ad characterem, non quidem absoluta, nec ex causa efficiente, sed ex suppositione finis characteris, quia talis finis sine gratia non potest congrue haberi. Et hæc solutio potest fundari in dictis beati Thomæ, septima distinctione hujus, q. 1, art. 1, in solutione secundæ quæstiunculæ; et similiter in dictis ejus in solutione tertiæ recitatis (scilicet, 3 p., q. 63, art. 4, ad 1^{am}; et 4. *Sentent.*, dist. 4, q. 1, art. 1, ad 5^{am}).

Ad quintum dicitur quod virtus quæ ponitur in sacramentis, non agit nisi dum est in se, vel remanet in suo effectui. Et quia, recedente fictione, post usum et exhibitionem sacramenti, remanet character, a dicta virtute derelictus, ideo dicta virtus dicitur tunc agere, vel potius habere effectum suum, mediatum vel immediatum, eo modo quo diffuse expositum fuit in solutione primi. Nec valet replica

contra hanc solutionem : quia utique character est dispositio necessitatis ad gratiam, modis sæpe dictis.

Ad sextum dicitur quod character est dispositio necessitatis ad gratiam, non primo modo, sed secundo modo. Et ad hujusmodi improbationem, patet quid sit dicendum, ex prædictis in solutione secundi et tertiæ. Cum ulterius dicit quod character non potest poni dispositio congruitatis ad gratiam, — patet quid dicendum, ex prædictis in hac quæstione; et multis præcedentibus, potissime quarta distinctione hujus.

Ad argumentum in principio contra quæstionem factum, respondet sanctus Thomas, 3 p., q. 69, art. 10, in solutione primi, dicens : « Sacramentum baptismi est opus Dei, et non hominis. Et ideo non est mortuum in ficto, qui sine charitate baptizatur. » — Hæc ille. — Item, 4. *Sentent.*, dist. 4, q. 3, art. 2, q^{da} 3, in solutione primi, sic dicit : « Baptismus non habet efficaciam solum ex opere operante, sed magis ex opere operato, quod est opus Dei, et non hominis. Et ideo non potest esse mortuum. » — Hæc ille.

Et hæc de quæstione sufficiant. De qua benedictus Deus. Amen.

QUÆSTIO II.

UTRUM SACERDOS SIMPLEX, ETIAMSI NON SIT

EPISCOPUS, POSSIT CONFIRMARE

ITERUM, (α) circa septimam distinctionem hujus quarti, quaeritur : Utrum sacerdos simplex, etiamsi non sit episcopus, possit confirmare.

Et arguitur quod sic. Quia, in sacramentis, ex parte conferentis, requiritur ordo et intentio. Sed Episcopus non habet aliquem ordinem vel characterem quem non habeat simplex sacerdos. Ergo, sicut Episcopus, ita et sacerdos simplex potest confirmare, si habeat intentionem confirmandi.

In oppositum arguitur. Quia soli Episcopi in locum Apostolorum succedunt. Sed soli Apostoli, in primitiva Ecclesia, manus imponebant; quod erat confirmare. Ergo soli Episcopi nunc possunt confirmare.

In hac quæstione erunt tres articuli. In primo ponentur conclusiones (ε). In secundo, objectiones. In tertio, solutiones.

(α) Iterum. — Om. Pr.

(ε) cf. — Ad. Pr.

ARTICULUS I.

PONUNTUR CONCLUSIONES

Quantum ad primum articulum, sit

Prima conclusio : Quod solus Episcopus potest potestate propria et auctoritate confirmare.

Hanc ponit sanctus Thomas, septima distinctione *Quarti*, q. 3, art. 1, q^{ta} 2, ubi sic dicit : « In omnibus artibus et potentiis ordinatis, vel habitibus, ita est quod ultima perfectio reservatur inducenda per supremam artem in genere illo : sicut artes quæ operantur circa materiam navis, reservant inductionem formæ arti superiori, quæ navem compaginat; et illa reservat ulterius finem, scilicet usum navis, arti superiori, scilicet gubernatoriæ. Unde, cum Episcopi in ecclesiastica hierarchia teneant supremum locum, illud quod est ultimum in actionibus hierarchicis, eis reservandum fuit. Et quia perficere aliquid hoc modo quod sit supra communem statum aliorum, est supremum in actionibus hierarchicis, ideo sacramentum confirmationis, et ordinis, quibus hoc efficitur, solis Episcopis reservantur dispensanda. » — Hæc ille.

Item, 3 p., q. 72, art. 11, sic dicit : « In unoquoque opere, ultima consummatio supremæ arti aut virtuti reservatur : sicut præparatio materiæ pertinet ad inferiores artifices, superior autem dat formam. Supremus autem est ad quem pertinet usus, qui est finis artificiatorum; et epistola, quæ a notario scribitur, a domino signatur. Fideles autem Christiani sunt quoddam opus divinum, secundum illud 1. *Corinthior.* 3 (v. 9) : *Dei ædificatio estis. Sicut etiam quasi quædam epistola Spiritu Dei descripta*, sicut dicitur, 2. *ad Corinth.*, 3 (v. 3). Hoc autem confirmationis sacramentum est quasi ultima consummatio sacramenti baptismi : ita scilicet quod per baptismum ædificatur homo in domum spiritualem, et conscribitur quasi quædam spiritalis epistola; sed per sacramentum confirmationis, quasi domus ædificata dedicatur in templum Spiritus Sancti, et quasi epistola conscripta signatur signo crucis. Et ideo collatio huius sacramenti episcopis reservatur, qui obtinent summam potestatem in Ecclesia; sicut in primitiva Ecclesia, per impositionem manus Apostolorum, quorum vicem gerunt episcopi, plenitudo Spiritus Sancti dabatur, ut habetur, *Actuum* 8 (v. 17). Unde Urbanus Papa dicit (c. 1, D. 5, *de cons.*) : *Omnes fideles per manus impositionem episcoporum Spiritum Sanctum post baptismum accipere debent, ut pleni Christiani inveniantur.* » — Hæc ille.

Ex quibus potest formari talis ratio pro conclusione : Ultima consummatio baptismi, et ultimum in actionibus hierarchicis Ecclesiæ, reservatur Epi-

scopo. Sed confirmatio et ordinatio sunt hujusmodi. Igitur.

Secunda conclusio est quod simplex sacerdos et non episcopus potest ex commissione solus Papæ confirmare.

Hanc ponit ubi supra. Nam, in *Quarto*, eisdem quæstione et articulo, in solutione tertiæ quæstionculæ, sic dicit : « Circa hanc quæstionem sunt tres opiniones. Quidam enim dicunt quod presbyter simplex de mandato Papæ non potest confirmare; et quod dicitur in littera de Gregorio, exponunt quod illi presbyteri ex mandato Papæ non conferebant sacramentum confirmationis, sed aliquod sacramentale simile illi sacramento, sicut alicui porrigitur panis benedictus loco Eucharistiæ. Sed non videtur conveniens quod talem simulationem in dispensatione sacramentorum induxisset Gregorius, vel sustinisset : quia dispensatio sacramentorum pertinet ad veritatem doctrinæ, quæ non est propter scandalum dimittenda. Et ideo aliqui dicunt quod auctoritas Papæ tanta est, quod ejus mandato quilibet potest conferre quod habet, ut confirmatus confirmare, sacerdos sacerdotium conferre, diaconus diaconatum; non autem mandato ipsius potest conferre quod non habet, ut diaconus ordinem sacerdotalem. Sed hæc opinio videtur nimis ampla. Et ideo media via, secundum alios, tenenda est. Et ideo sciendum quod cum Episcopatus non addat super sacerdotium aliquid per relationem ad corpus Domini verum, sed solum per relationem ad corpus mysticum (x), Papa, per hoc quod est Episcoporum summus, non dicitur habere plenitudinem potestatis per relationem ad corpus Domini verum, sed per relationem ad corpus mysticum. Et quia gratia sacramentalis descendit in corpus mysticum a capite, ideo omnis operatio in corpus mysticum sacramentalis, per quam gratia datur, dependet ab operatione sacramentali super corpus Domini verum; et ideo solus sacerdos potest absolvere in foro pœnitentiali, et baptizare ex officio. Et ideo dicendum quod promovere ad illas perfectiones quæ non respiciunt corpus Domini verum, sed solum corpus mysticum, potest a Papa, qui habet plenitudinem potestatis pontificalis, committi sacerdoti, qui habet summum actum supra corpus Domini verum; non autem diacono, vel alicui inferiori, qui non habet perficere corpus Domini verum, sicut nec absolvere in foro pœnitentiali. Non autem potest sacerdoti committere promovere ad perfectionem quæ aliquo modo respicit corpus Domini verum; et ideo simplex sacerdos ex mandato Papæ non potest conferre ordinem sacerdotii, quia ordines sacri habent actum supra corpus Christi verum, vel supra materiam ejus. Potest

(x) α. — Ad. Pr.

autem concedere simplici sacerdoti quod conferat minores ordines : quia isti nullum actum habent supra corpus Domini verum vel materiam ejus, nec supra corpus mysticum habent (x) actum per quem gratia conferatur; sed habent ex officio quosdam actus secundarios et præparatorios. Et similiter potest concedere alicui sacerdoti quod confirmet : quia confirmatio perficit eum in actu corporis mystici, non autem habet aliquam relationem ad corpus Domini verum. » — Hæc ille.

Item, ibidem (arg. 2 Sed. contra), arguit sic : « Majus est ordinem conferre, quam confirmare. Sed, ex mandato Pape, aliqui non Episcopi conferunt quosdam ordines, sicut sunt Presbyteri Cardinales, qui conferunt minores ordines. Ergo, multo fortius, ex mandato Pape potest aliquis sacerdos simplex confirmare. » — Hæc ille.

Item (arg. 1 Sed. contra) arguit : « Quia, in littera presentis distinctionis (6), dicitur quod Gregorius in casu permisit quod sacerdotes simplices possent confirmare. »

Item, 3 p., q. 72, art. 11, in solutione primi, sic dicit : « Papa in Ecclesia habet plenitudinem potestatis; ex quo potest quedam, que sunt superiorum ordinum, committere inferioribus quibusdam; sicut Presbyteris Cardinalibus concedit conferre minores ordines, quod pertinet ad potestatem episcopalem. Et ex hac plenitudine potestatis concessit beatus Gregorius Papa quod simplices sacerdotes conferrent hoc sacramentum, quamdiu scandalum tolleretur. » — Hæc ille.

Ex quibus potest formari talis ratio pro conclusione : Quicumque habet plenitudinem potestatis sacramentalis, tam super corpus Christi verum, quam super corpus Christi mysticum, potest committere habenti potestatem sacramentalem super corpus Christi verum, promotionem sacramentalem super corpus Christi mysticum. Sed Papa habet plenarie utramque potestatem, et sacerdos simplex habet potestatem sacramentalem super corpus Christi

verum; confirmare autem est promovere ad perfectionem concernentem solum corpus Christi mysticum. Ergo Papa potest committere simplici sacerdoti collationem confirmationis.

Et in hoc primus articulus terminatur.

ARTICULUS II.

PONUNTUR OBJECTIONES

CONTRA SECUNDAM CONCLUSIONEM

Argumenta Durandi. — Quantum ad secundum articulum, arguendum est contra conclusiones. Et quidem, contra secundam arguit Durandus (dist. 7, q. 4) multipliciter

Primo sic. Quia de integritate cujuslibet sacramenti sunt materia, et forma, et minister. Sed Papa non potest mutare aliquid circa formam sacramentorum, vel circa materiam. Ergo nec circa ministrum. Aut ergo simplex sacerdos ex institutione divina est minister confirmationis; et tunc, absque commissione Pape, potest eam conferre. Aut non est minister, sed solus Episcopus; et tunc ex quacunque commissione non (x) potest eam conferre.

Ad hoc tamen posset aliquis dicere, quod minister non est ita de integritate sacramenti sicut materia et forma : quia materia et forma sunt intrinseca sacramento; minister autem extrinsece se habet ad ipsum : propter quod, aliqua variatio potest fieri circa ministrum, et non circa materiam vel formam. Quod patet in sacramento poenitentiae, in quo potest fieri variatio circa ministrum per Papam : sicut cum Papa dat aliquibus privilegium absolvendi, cum prius absolvere non possent; vel cum subtrahit ab his qui (6) prius habuerunt; nunquam tamen potest mutare materiam aut formam sacramenti poenitentiae. Et similiter videtur quod posset facere circa alia sacramenta, ut scilicet posset variare ministrum, non autem materiam vel formam. — Sed istud non valet (y). Primo, quia Papa circa sacramentum poenitentiae non mutat ministrum (quia minister ejus est omnis sacerdos, cum omni sacerdoti dicatur, Joann. 20, v. 22 et 23, *Accipite Spiritum Sanctum, quorum remiseritis peccata, etc.*); sed subtrahit materiam isti vel illi, sicut sibi placet; quod est pro tanto; quia, cum sacramentum poenitentiae sit judiciale, materia hujus est peccator subditus; potest autem Papa facere quod subditus isti sacerdoti, sibi amplius non sit subditus; et sic subtrahit isti vel illi materiam absolvendi, qua sub-

(x) habent. — Om. Pr.

(6) Non invenitur in textu Magistri *Sententiarum* dicta concessio facta a Gregorio. Reperitur autem in epistola hujus Pontificis ad Januarium Episcopum Caralitani; et habetur in Decreto, dist. 95, can. 1, sub his verbis : *Pervenit quoque ad nos, quosdam scandalizatos fuisse, quod presbyteros chrismate tangere in fronte eos qui baptizati sunt, prohibuimus. Et nos quidem secundum veterem usum nostræ Ecclesiæ fecimus. Sed, si omnino hac de re aliqui contristantur, ubi Episcopi desunt, ut presbyteri etiam in frontibus baptizatos chrismate tangere debeant, concedimus.* In littera vero Magistri, lib. 4, dist. 7, hæc leguntur : *Licet autem presbyteris baptizatos tangere in pectore, sed non chrismate signare in fronte.* Quæ quidem videntur deduci ex epistola Leonis Pape, quæ habetur in Decreto, dist. 68, can. 4, ubi, inter alia, dicitur : *Siquidem... eis (presbyteris) licitum est nec per impositionem manuum fidelibus baptizatis... Paracletum Spiritum Sanctum tradere, nec chrismate baptizatorum frontes signare.*

(x) ex quacunque commissione non. — absque commissione Pape Pr.

(6) qui. — quæ Pr.

(y) valet. — videtur Pr.

tracta, non potest solvere nec ligare; sicut si sacerdoti subtraheretur panis et vinum, non posset conficere. Similiter, Papa potest alicui subdere subditum, qui prius ei non erat subditus; et tunc poterit eum absolvere, quem prius non poterat ex defectu materiae. Non ergo mittat Papa ministrum poenitentiae, sicut nec in aliis sacramentis; sed dat materiam, vel subtrahit. — Vel potest alio modo dici: quod Papa ministrum alicujus sacramenti mutare non potest; potest tamen precipere quod nullus a tali vel tali ministro recipiat sacramenta; et tunc recipiens contra inhibitionem Papae, peccat, nec recipit gratiam. Et quantum ad sacramentum poenitentiae, nihil omnino recipit, nec sacramentum, nec rem sacramenti: non quia sacerdos non sit minister; sed quia confessio non est integra, quando tacet peccatum quod actu committit, contra inhibitionem Papae faciens (x), et sic est defectus in materia; aut, si non tacet, nihilominus non recipit rem sacramenti, scilicet gratiam, cum actu committat culpam. Est tamen verum sacramentum; sed quia totus effectus poenitentiae est remissio culpae, ideo sacramentum est in tali iterandum, sicut esset aliud sacramentum per quod nihil penitus esset factum (y).

Nec valet quod dicitur, ministrum se habere extrinsece ad sacramentum, et materiam et formam intrinsece. Quia, sicut minister conferens se habet extrinsece ad sacramentum, sic et suscipiens ipsum. Sed ubi suscipiens aliquod sacramentum est determinatus, sicut in extrema unctione infirmus, vel in ordine masculus, per Papam mutari non potest (z); unde nullum est sacramentum, si sanus inungatur, vel mulier ordinetur. Ergo similiter, circa ministrum nihil omnino potest mutari absque evacuatione sacramenti, quauvis extrinsece se habeat ad sacramentum. Et hoc est secundum argumentum.

Tertio arguit sic: Dispensare sacramenta quorum actus respicit corpus Christi mysticum, non convenit Papae aut Episcopis ratione jurisdictionis: quia, cum Papa electus et Episcopus confirmatus habeant plenariam jurisdictionem antequam sint consecrati, possent tunc sacramenta conferre seu dispensare; quod est falsum; ergo non competit eis ratione jurisdictionis, sed ratione consecrationis. Sed ea quae consecrationem respiciunt, non consecrato committi non possunt, ut habetur, Extra, De Consecratione Ecclesiae vel altaris, cap. penult. Ergo Papa vel Episcopus non possunt non episcopo committere quod possit alia sacramenta conferre.

Quarto sic: Papa non habet maiorem potestatem

quam Episcopus, nisi in foro causarum. Si ergo ex commissione Papae simplex sacerdos potest conferre confirmationem, vel minores ordines, idem poterit quilibet sacerdos ex commissione proprii Episcopi; quod a nullo conceditur.

Quinto. Quia, sicut in baptismo confertur potestas suscipiendi sacramenta (a), sic in ordine dispensandi ea. Sed Papa non potest facere quod non baptizatus suscipiat verum sacramentum. Ergo non potest facere quod non ordinatus illa ordinatione qua quis recipit potestatem dispensativam confirmationis, vel ordinis, possit hoc sacramentum conferre.

Sexto. Quia mirum esset si aliquis posset in actionem respectu (b) ejus non habet potentiam. Secundum istos autem, character ordinis, vel baptismi, sunt potestas suscipiendi et conferendi sacramenta. Nullus autem potest habere characterem baptismi, vel ordinis, ex commissione Papae; sed requiritur susceptio sacramentorum. Ergo non habenti characterem ordinis per susceptionem sacramenti, non potest per quemcumque committi actus illius sacramenti. — Item, deducatur ut prius: Quia minister confirmationis, aut est ordinatus ordine episcopali, aut simplicis sacerdotis. Si episcopali committi non potest non episcopo. Si simplicis sacerdotis, simplici sacerdoti non est necessaria commissio, nisi forte propter prohibitionem Ecclesiae, ad vitandum culpam inobedientiae.

Septimo arguitur. Quia ratio tua opinionis non videtur concludere. Cum enim dicit quod Papa habet plenitudinem potestatis super corpus mysticum, — verum est dupliciter (c). Unam, quia potest sacramenta dispensare, sed non committere, cum haec sit potestas consecrationis, in qua cum ipso communicant omnes Episcopi. Aliam potestatem habet, quae est jurisdictionis, quae est in statuendo (d), citando, excommunicando, suspendendo, in qua nullus ei aequatur. Et hanc potest committere cui vult, in toto, vel in parte. Sed de hac (e) nihil ad propositum; sed de prima, quae committi non potest.

Octavo. Quia quod dicitur, quod illa commissio non potest fieri nisi sacerdoti, qui habet potestatem super corpus Domini verum, — non videtur cogere. Quia a corpore Domini ut consideratur in se, vel per se, puta passo, vel mortuo, influit gratia in corpus mysticum, et non ab ipso solum ut est in sacramento. Sacerdos autem non habet potestatem super corpus Domini verum ut est in se, sed solum prout est in sacramento. Et ideo, quantum est de virtute sermonis, vel rationis, non est necessarium quod sibi soli competat dispensatio sacramentorum, per quae effluit gratia super corpus mysticum. Quod

(x) a verbo contra usque ad faciens, om. Pr.

(y) Ea quae hic leguntur, a verbis Vel potest alio modo dici usque ad nihil penitus esset factum, non inveniuntur apud Durandum, bene vero apud Petrum de Paludo, dist. 7.

q. 1.

(z) potest. — possunt Pr.

(a) sacramenta. — sacramentum Pr.

(b) ejus: — Ad Pr.

(c) dupliciter. — Om. Pr.

(d) statuendo. — scrutando Pr.

(e) hac. — hoc Pr.

etiam patet : quia alius a sacerdote potest conferre baptismum, quantum est de ratione sacramenti; licet, ex institutione Ecclesiæ, solus sacerdos habeat auctoritatem ministerii.

Nôno. Quia, cum dicitur quod Presbyteri Cardinales conferunt minores ordines, — dicendum est quod æque dubium est de minoribus ordinibus et de confirmatione. Non enim claret quomodo possint a non episcopo conferri, si solus Episcopus ex ordinatione Christi sit horum sacramentorum minister. Si vero omnis sacerdos sit minister, sed ex ordinatione Ecclesiæ reservatur solis Episcopis, tunc quilibet sacerdos potest verè confirmare, et minores ordines conferre, licet peccet conferendo, faciens contra statutum Ecclesiæ. Ecclesiæ enim potest ministrum sacramenti ligare suo statuto; sed non potest irritare sacramentum, concurrentibus his quæ sunt de necessitate sacramenti. Et si hoc est verum, tunc Gregorius potuit conferre sacerdotibus quod licitè confirmarent, qui alias peccassent confirmando, licet vere (α) confirmassent. Si autem non est ita, sed solus Episcopus est minister, nescio cur non possit dici quod Gregorius, cum fuerit homo, et non Deus, errare non potuerit.

Decimo. Quia videtur quod proprius minister confirmationis sit Episcopus, per illud quod dicitur, *de Consecratione*, dist. 5 (can. *Manus*). Minister autem minorum ordinum videtur esse simplex sacerdos, ut patet per illud quod dicitur, *Extra, De ordinatis ab Episcopo qui renuntiavit suo episcopatu*, cap. 1.

Et in hoc secundus articulus terminatur.

ARTICULUS III.

PONUNTUR SOLUTIONES

AD ARGUMENTA CONTRA SECUNDAM CONCLUSIONEM

Ad argumenta Durandi. — Quantum ad tertium articulum, respondendum est objectionibus supradictis. Et quidem

Ad primum respondet Petrus de Palude, in præsentī distinct., q. 4, quod, « cum sacerdos fiat Episcopus, et minister hujus sacramenti sit sacerdos Episcopus (quia non potest esse Episcopus nisi sit sacerdos; immo non videtur alius character, sed idem plenior), committere sacerdoti simplici non est mutare ministrum quoad substantiam. Sciendum est autem quod forte, ex dispensatione Papæ, ex chrismate non consecrato, et de oleo non benedicto, possent sani confirmari, et morientes iniungi. Et esset eadem materia; quia consecratio illa nihil

(α) vera. — alias Pr.

reale addit, sed puram relationem rationis dicit. Unde Christus materiam instituit, et sanctificationem Ecclesiæ commisit. Unde qui est super totam Ecclesiam, non potest quidem materiam mutare; sed ejus consecrationem forte posset mutare vel omittere : quia sic Christus instituit quod oleum vel chrisma sit materia, eo modo quo fuerit per Ecclesiam determinatum; unde forte non est apud omnes; et quia consecratio illa non est sacramentum, sed aliquid sacramentale, ideo videtur esse in dispositione Ecclesiæ. Sed, sicut nullum est matrimonium inter personas quas Ecclesia reddit illegitimas; sic non est confirmatio, nec unctio, si fieret de materia contra ritum Ecclesiæ præparata. Similiter ergo, si consecratio Episcopi non sit sacramentum, sed sacramentale, videtur quod Papa possit circa illud dispensare : ut scilicet minister conferens illa sacramenta quibus aliquis præficatur corpori Christi mystico, sic sit a Christo determinatus; scilicet quod sit sacerdos, secundum quod placuerit Ecclesiæ ipsum consecrare. Unde qui præest toti Ecclesiæ, potest ei committere sine hac consecratione. Sed quia generaliter statuit quod non episcopus hoc non faciat, ideo qui contra hoc agit, nihil facit. Determinationem enim sacerdotis Christus Ecclesiæ commisit; sed quod sacerdos esset, hoc determinavit. Unde forte Papa potest facere quod simplices sacerdotes Episcopum consecrarent. Sed respectu aliorum sacramentorum, quæ respiciunt corpus Christi verum, Christus determinavit non solum quod esset sacerdos, sed etiam qualis sacerdos, quia Episcopus, secundum ritum Ecclesiæ consecratus. Unde modum conferendi Ecclesiæ commisit; sed eum consecratum voluit esse ulteriori ritu quam simplicem sacerdotem. Et quamvis ista non prolebantur, tamen isto modo esse potuit. Et isto modo salvari potest quod Ecclesia Romana facit, de qua supponendum est quod non errat. » — Hæc Petrus.

Sed contra hanc solutionem arguit Durandus (dist. 7, q. 3), dicens quod « hæc opinio non solum videtur falsa, sed fidei et Ecclesiæ valde periculosa. Et quod sit falsa, patet. Quia, secundum omnes sanctos, et doctores theologos, et sacros canones, Christus non commisit alicui homini respectu sacramentorum nisi simplex ministerium, et non potestatem excellentiæ, vel aliquid ad eam pertinens. Sed ordinare de materia sacramenti, puta de oleo, vel chrismate, quod benedicatur vel non benedicatur, vel quod benedicatur tali benedictione vel alia, et quod hujusmodi ordinatio sit de necessitate sacramenti et non solum de solemnitate, pertinet ad potestatem excellentiæ, et non ad simplex ministerium, quod consistit solum et præcise in faciendo ea quæ circa sacramenta sunt instituta per Christum. Et istud non fuit commissum alicui homini, nec Papæ, nec alicui alii. Et quod dictum est de

materia, habet locum de ministro: quia ordinare quod minister sit ordinatus tali vel tali consecratione, prout placet ordinanti, et quod talis ordinatio seu consecratio sit de necessitate sacramenti, pertinet ad potestatem excellentiæ, et nullo modo ad simplex ministerium. — Quod etiam prædicta opinio sit fidei et Ecclesiæ valde periculosa, patet. Quia sicut isti dicunt et ponunt quod Christus commisit voluntati et dispositioni Ecclesiæ vel Papæ, quod chrisma vel oleum sit benedictum vel non benedictum, et, si benedictum, quod benedicatur tali benedictione, secundum voluntatem et ordinationem Ecclesiæ vel Papæ; et sicut ponunt de ministro confirmationis vel ordinationis episcopalis, quod sit sacerdos consecratus consecratione simplicis sacerdotii vel summi, pro voluntate et ordinatione Papæ vel Ecclesiæ, quæ ordinatio est de necessitate sacramenti; ita possunt dicere circa alia sacramenta, scilicet baptismi, Eucharistiæ, pœnitentiæ, et extremæ unctionis. Poterit enim dici quod minister Eucharistiæ, pœnitentiæ, et extremæ unctionis, ex institutione Christi est sacerdos; sed Christus commisit dispositioni Ecclesiæ, vel Papæ, quali consecratione sit ille sacerdos consecratus, videlicet consecratione simplicis sacerdotii, vel consecratione episcopali. Et, si Papa ordinaret quod esset consecratus consecratione episcopali, tunc soli Episcopi possent sacramentum Eucharistiæ perficere vel conficere, et absolvere in foro pœnitentiæ, et infirmos ungere; nec alias esset verum sacramentum. Similiter, circa sacramentum baptismi, posset dici quod Christus solum instituit quod baptismus fieret in aqua; sed commisit Papæ vel Ecclesiæ determinationem aque, videlicet an esset benedicta vel non benedicta, calida vel frigida. Et similiter, posset dici quod Christus instituit solum quod vinum esset materia consecrationis sanguinis; sed commisit determinationi Papæ vel Ecclesiæ quale esset illud vinum, album vel rubeum. Et, si Papa circa aquam baptismi determinaret quod deberet esse calida, et circa vinum quod deberet esse rubeum, baptismus non posset fieri, saltem extra casum necessitatis, nisi in aqua calida, nec sanguis Christi consecrari, nisi in vino rubeo; quia ordinatio Ecclesiæ esset de necessitate sacramenti, ex commissione Christi. Nec est major ratio dicendi illa quæ isti dicunt, quam dicendi hæc quæ subjecta sunt. Quod periculosa autem sint hæc omnia, perpendere potest quilibet prudens, eo quod fides quam habemus de sacramentis, dependeret ex illa voluntate unius hominis, scilicet Papæ, etiam quantum ad aliqua quæ essent de necessitate. — Item, absurdum videtur, et contrarium Sacre Scripturæ, quod ex commissione Papæ simplices sacerdotes possent Episcopum consecrare. Dicit enim Apostolus, *ad Hebræos* (cap. 7, v. 7), quod, *absque ulla contradictione, minor a majore benedicitur*. Sed Episcopus non est minor simplici sacerdote,

immo major, sive consecratio episcopalis sit sacramentum, sive sacramentale. Ergo absurdum est dicere quod simplices sacerdotes possunt Episcopum consecrare. Tenendum est ergo, secundum communem et sanam doctrinam, quod, circa sacramenta et sacramentalia per Christum instituta, nihil potest mutari per quemcumque hominem, quantum ad ea quæ sunt de necessitate sacramentorum, vel sacramentalium, si qua per Christum instituta fuerint; nec in his Christus commisit homini, Papæ, vel alteri, nisi simplex ministerium; quamvis ad solemnitatem ministerii potuerit et possit Ecclesia addere, vel subtrahere, vel mutare, prout judicaverit expedire. » — Hæc Durandus, in forma.

Sustinendo autem opinionem Petri, dicendum est primo, quod illa opinio non est falsa, sed vera. Et ad probationem, dicitur, negando minorem, scilicet quod ordinare aliquid circa benedictionem sacramentorum materiæ, quæ quidem ordinatio sit de necessitate sacramenti, et non solum de solemnitate, pertineat ad potestatem excellentiæ, quam Christus habuit respectu sacramentorum novæ legis. Unde sciendum est quod talis potestas non consistit in his quæ dicit arguens, sed in aliis. De hoc sanctus Thomas, 3 p., q. 64, art. 3, sic dicit: « Interiorum effectum sacramentorum operatur Christus, et secundum quod est Deus, et secundum quod est homo; aliter tamen et aliter. Nam, secundum quod est Deus, operatur in sacramentis per auctoritatem; secundum autem quod est homo, operatur ad interiores effectus sacramentorum meritorie, et efficienter, sed instrumentaliter. Dictum est enim (3 p., q. 48 et 49) quod passio Christi, quæ competit ei secundum humanam naturam, causa est justificationis nostræ meritorie, et effective, non quidem per modum principalis agentis, sive per auctoritatem, sed per modum instrumenti, in quantum humanitas est instrumentum divinitatis ejus. Sed tamen, quia est instrumentum conjunctum divinitati in persona, habet quamdam principalitatem et causalitatem respectu instrumentorum quæ sunt ministri Ecclesiæ et ipsa sacramenta. Et ideo, sicut Christus, in quantum Deus, habet potestatem auctoritatis in sacramentis; ita, in quantum homo, habet potestatem ministerii principalis, sive potestatem excellentiæ. Quæ consistit in quatuor. Primo quidem, in hoc quod meritum et virtus passionis ejus operatur in sacramentis. Et quia virtus passionis copulatur nobis per fidem, secundum illud *Romanor.* 3 (v. 25), *Quem proposuit Deus propitiatorum per fidem in sanguine ejus*, quam fidem per invocationem nominis Christi protestamur (α); ideo, secundo, ad potestatem excellentiæ, quam Christus habet in sacramentis, pertinet quod in ejus nomine sacramenta sanctificentur. Et quia ex institutione

(α) protestamur. — protestantur Pr.

sacramenta virtutem obtinent, inde est quod, tertio, ad excellentiam potestatis Christi pertinet quod ille qui dedit virtutem sacramentis, potuit instituere sacramenta. Et quia causa non dependet ab effectu, sed potius e contra, ideo, quarto, pertinet ad excellentiam potestatis Christi, quod ille potuit conferre effectum sacramenti sine exteriori sacramento. » — Hæc ille. — Et consimilia dicit, 4. *Sentent.*, dist. 5, q. 1, art. 1. Item, 3 p., ubi supra, art. 4, sic dicit : « Christus in sacramentis habet duplicem potestatem. Unam auctoritatis, quæ competit ei secundum quod Deus; et talis potestas nulli creaturæ potuit communicari, sicut nec divina essentia. Aliam potestatem habuit excellentiæ, quæ competit ei secundum quod homo; et talem potestatem potuit Christus communicare ministris Ecclesiæ, dando scilicet eis tantam gratiæ plenitudinem, ut eorum meritum operaretur ad sacramentorum effectus, et ut ad invocationem nominis eorum sanctificarentur sacramenta, et ut ipsi possent sacramenta instituere, et sine ritu sacramentorum effectum conferre solo imperio. Potest enim instrumentum conjunctum, quanto fuerit fortius, tanto magis virtutem suam instrumento separato tribuere, sicut manus baculo. » — Hæc ille. — Item, ibidem, in solutione primi, sic dicit : « Christus non ex invidia prætermisit (α) potestatem excellentiæ ministris tribuere, vel communicare, sed propter fidelium utilitatem, ne in homine spem ponerent, et ne essent diversa sacramenta, ex quibus divisio in Ecclesia oriretur, sicut apud illos qui dicebant : *Ego sum Pauli, ego autem Cepha*, ut dicitur, 1. *Corinthior.* 1 (v. 12). » — Hæc ille. — Ex quibus apparet quod ordinare aliquid pertinens necessario ad sacramentum, non quidem primario et principaliter, sed secundario et minus principaliter, potissime ex commissione Christi, non pertinet ad potestatem excellentiæ in sacramentis, sed ad potestatem ministerialem, non quidem qualicumque aut cujuscunque ministri, sed solum ministri qui habet plenitudinem potestatis ministerialis in Ecclesia, cujuscumque est Papa. Hoc enim non est instituere sacramenta quoad essentialia sacramentorum vel substantiam, sed ordinare et disponere de quibusdam actibus, necessario tamen requisitis ad complementum sacramentorum, et hoc non auctoritate propria, sed ex commissione Christi, speciali vel generali, implicita vel explicita. Et ad hoc videtur facere dictum sancti Thomæ, 3 p., q. 72, art. 3, in solutione tertii, ubi sic dicit : « Materia corporalis non est capax gratiæ, quasi gratiæ subjectum, sed solum sicut gratiæ instrumentum; et ad hoc materia sacramenti consecratur, vel ab ipso Christo, vel ab Episcopo, qui gerit in Ecclesia personam Christi. » — Hæc ille. — Item, in principali solu-

tione, sic (α) dicit : « Tota sacramentorum sanctificatio a Christo derivatur. Est autem considerandum quod quibusdam sacramentis habentibus materiam corpoream Christus est usus, scilicet baptismo et Eucharistia. Et ideo, ex ipso usu Christi, materiæ horum sacramentorum aptitudinem acceperunt ad perfectionem sacramenti. Unde Chrysostomus (β) dicit quod *nunquam aquæ baptismi purgare peccata credentium possent, nisi tactu dominicæ carnis sanctificatæ fuissent*. Et ipse similiter Dominus accipiens panem, benedixit; similiter autem et calicem, ut habetur, Matth. 26 (v. 26), et Lucæ 22 (v. 19 et 20). Et, propter hoc, non est de necessitate horum sacramentorum quod materia plus benedicatur, quia sufficit benedictio Christi. Si qua vero benedictio adhibeatur, pertinet ad sacramenti solennitatem, non autem ad necessitatem. unctionibus autem visibilibus Christus non est usus, ne fieret injuria invisibili unctioni quæ est *unctus præ consortibus suis* (Psalm. 44, v. 8). Et ideo tam chrisma quam (γ) oleum sanctum, et oleum infirmorum, prius benedicuntur quam adhibeantur ad usum sacramenti. » — Hæc ille. — Ex quibus videtur quod benedictio chrisomatis vel olei nunquam fuerit tacta vel exercita a Christo actualiter, nec benedictionis forma explicita ab ipso tradita, sed Ecclesiæ et Episcoporum primo, scilicet Papæ, commissæ; et quod hoc non pertinet ad potestatem excellentiæ, sed ministerii. Institutio autem sacramentorum pertinet ad potestatem excellentiæ, ut dictum est. Et de hoc sanctus Thomas, 4. *Sentent.*, dist. 17, q. 3, art. 1, in solutione quintæ questionis, sic dicit : « Ministri Ecclesiæ instituuntur in Ecclesia divinitus fundata. Et ideo institutio Ecclesiæ presupponitur ad operationem ministrorum, sicut opus creationis presupponitur ad opus naturæ. Et quia Ecclesia fundatur in fide et sacramentis, ideo ad ministros Ecclesiæ, nec novos articulos fidei edere, aut editos remove, aut nova sacramenta instituere, aut instituta remove, pertinet; sed hoc est potestatis excellentiæ, quæ soli debetur Christo, qui est Ecclesiæ fundamentum. Et ideo, sicut Papa non potest dispensare ut aliquis sine baptismo salvetur, ita nec quod salvetur sine confessione, etc. » Item, dist. 7, q. 1, art. 1, in solutione primi argumenti primæ questionis, sic dicit : « Circa institutionem hujus sacramenti, scilicet confirmationis, est triplex opinio. Una enim dicit quod hoc sacramentum non fuit institutum, nec a Christo, nec ab Apostolis, sed postea, processu temporis, in quodam concilio generali. Et dicunt quod Dominus rem hujus sacramenti conferebat sine sacramento, manus imponendo; similiter et Apostoli, eo quod ipsi con-

(α) sic. — sicut Pr.

(β) Immo Chrysostomus, in cap. 3. Matth.; et habetur in Decreto, can. 10, D. IV, de Consec.

(γ) quam. — tam Pr.

(α) prætermisit. — optisit Pr.

firmati fuerunt immediate a Spiritu Sancto. Sed hoc videtur valde absonum: quia, secundum hoc, Ecclesia tota die posset nova sacramenta instituere; quod est falsum; cum ipsi non sint factores legis, sed ministri, et fundamentum cujuslibet legis in sacramentis consistit; et præterea, in littera (præs. dist.), dicitur quod, *tempore Apostolorum, non ab aliis quam ab Apostolis fuit peractum* (α). Ideo alii dicunt quod non fuit a Christo sed ab Apostolis institutum hoc sacramentum. Sed hoc etiam non competit: quia et ipsi Apostoli, quamvis essent bases Ecclesiae, non tamen fuerunt legislatores; unde ad eos non pertinebat sacramenta instituere. Et ideo probabilior videtur aliorum opinio, qui dicunt, hoc sacramentum, sicut et omnia alia, a Christo fuisse institutum (β); quod patet ex hoc quod ipse etiam Dominus pueris manus imponebat, ut patet, Matth. 19 (v. 15). Nec obstat quod in Evangelio vel in Actibus Apostolorum non sit mentio de materia vel de forma hujus sacramenti: quia formæ sacramentorum, et alia quæ in sacramentis exiguntur, occultanda erant in primitiva Ecclesia, propter irrisiones infidelium, ut dicit Dionysius (cap. 7, de Eccles. Hierarch.), etc. » Item, eadem quæst., art. 3, q. 1^a, in solutione secundi, sic dicit: « Quidam dicunt quod Apostoli, propter dignitatem et auctoritatem ipsorum, confirmabant sine materia et forma, per solam manus impositionem. Sed hoc non videtur bene dictum: quia, quantumcumque ipsi essent magnæ auctoritatis, tamen potestatem excellentiæ in sacramentis dispensandis non habebant. Et ideo dicendum est quod Apostoli aliqua forma utebantur, quamvis non fuerit scripta. Multa enim Apostoli servabant in sacramentorum dispensatione, quæ nolebant divulgari, propter irrisorem infidelium evitandam; sicut patet per Apostolum dicentem, 1. Corinthior. 11 (v. 34): *Cætera, cum venero, disponam*; et loquitur de celebratione sacramenti Eucharistiæ, etc. » Item, dist. 2, q. 1, art. 4, in solutione quartæ quæstionculæ, sic dicit: « Quidam dicunt, non omnia sacramenta a Christo immediate instituta fuisse, sed quedam ipse per se instituit, quedam vero Apostolis instituenda commisit: scilicet confirmationem, in qua Spiritus Sanctus datur ad robur, cujus institutio esse non debuit ante plenam Spiritus Sancti missionem; et extremam unctionem, quæ, cum ad gloriam resurrectionis sit immediatum et proximum preparatorium, ante resurrectionem institui non debuit. Sed quia institutio sacramentorum videtur ad potestatem plenitudinis excellentiæ in sacramentis pertinere, quam sibi Christus reservavit in sacramentis, cum ex institutione sacramenta habeant quod significant,

ideo aliis probabilius videtur quod, sicut puri hominis non est sacramenta mutare, vel a sacramentis absolvere, ita nec nova sacramenta instituere; et ideo omnia sacramenta novæ legis ab ipso Christo institutionem habent. » — Hæc ille. — Similia ponit, 3 p., q. 64, art. 2, ubi probat quod solus Deus est sacramentorum institutor. Et similiter, q. 72, art. 1 (ad 1um), ubi probat quod « Christus instituit sacramentum confirmationis, non exhibendo, sed promittendo ». Ex quibus omnibus apparet quod nova institutio sacramentorum pertinet ad potestatem excellentiæ solius Christi; non autem institutio benedictionis, aut alicujus accidentalitatis et non substantialis determinatio materiæ sacramentalis; illa enim competere potest Papæ.

Sed tunc restat dubium. Quia sanctus Thomas dicit, 3 p., q. 64, art. 2, in solutione primi, quod « illa quæ aguntur in sacramentis, per homines instituta, non sunt de necessitate sacramenti; sed pertinent (x) ad quandam solemnitatem, quæ adhibetur sacramentis ad excitandam devotionem et reverentiam in his quæ sacramenta suscipiunt. Ea vero quæ sunt de necessitate sacramenti, sunt ab ipso Christo instituta, qui est Deus et homo; et, licet non omnia sint tradita in Scripturis, habet tamen Ecclesia ea ex familiari traditione Apostolorum, sicut Apostolus dicit (β), 1. Corinthior. 11 (v. 34): *Cætera, cum venero, disponam*. » — Hæc ille. — Dicendum est quod loquitur de institutis per homines non habentes plenitudinem potestatis hierarchicæ in Ecclesia, cujusmodi sunt inferiores Papa; sed non intendit includere Papam. Quod patet: quia, 4. Sentent., dist. 40, q. 1, art. 4, vult et determinat quod gradus consanguinitatis impediens matrimonium possunt taxari ab Ecclesia usque ad quartum gradum; ita quod de necessitate sacramenti est quod contrahentes, et illud sacramentum accipientes, non attineant sibi in aliquo quatuor graduum. Unde, secundo loco, arguit sic: « Matrimonium est sacramentum, sicut baptismus. Sed non posset (γ) ex statuto Ecclesiæ fieri quod ille qui ad baptismum accedit, non reciperet characterem baptismalem, si ex jure divino ejus capax fuerit. Ergo nec Ecclesiæ statutum facere potest quod matrimonium non sit inter illos qui per jus divinum matrimonialiter conjungi non prohibentur. » Ecce argumentum. Sequitur responsio: « Dicendum, inquit, quod matrimonium non tantum est sacramentum, sed etiam est in officium. Et ideo magis subjacet ordinationi ministrorum Ecclesiæ quam baptismus, qui est tantum sacramentum: quia, sicut contractus et officia humana determinantur legibus humanis, ita contractus et officia

(α) Hæc verba relata a Magistro, præsentī distinctione, sunt Eusebii Papæ, epist. 3. ad Episcopos Tusciæ et Campaniæ; et habentur in Decreto, can. 4, D. V. de Consecr.

(β) institutum. — instituta Pr.

(x) pertinent. — Om. Pr.

(β) dicit. — Om. Pr.

(γ) posset. — potest Pr.

spiritualia lege Ecclesiæ. » — Hæc ille. — Item, dist. 25, q. 1, art. 1, arguit sic, tertio loco : « Illa quæ sunt ordinis, non possunt alicui committi, qui non habet ordinem. Sed conferre minores ordines committitur aliquibus qui non sunt Episcopi, sicut Presbyteris Cardinalibus. Ergo conferre ordines non est episcopalis ordinis. » Ecce argumentum. Sequitur responsio : « Dicendum, inquit, quod Papa, qui habet plenitudinem pontificalis potestatis, potest committere non Episcopo ea quæ ad episcopalem dignitatem pertinent, dum tamen illa non habeant immediatam relationem ad verum corpus Christi. Et ideo, ex ejus commissione, aliquis sacerdos simplex potest conferre minores ordines, et confirmare; non autem aliquis non sacerdos; nec iterum simplex sacerdos majores ordines, qui habent immediatam relationem ad corpus Christi, supra quod consecrandum Papa non habet majorem potestatem quam simplex sacerdos. » — Hæc ille. — Ex quibus apparet : Primo, quod Papa potest instituire circa materiam sacramentorum aliquam determinationem, vel conditionem, aut circumstantiam, ita necessariam sacramento, quod ejus ommissio, facta ab inferioribus Papa, reddit sacramentum nullum. Secundo, quod Papa, propter complementum et plenitudinem sue potestatis, aliquam conditionem ministri sacramentorum necessariam sacramento collato ab inferioribus Papa, potest facere non necessariam, ut patet de ministro ordinis et confirmationis. Tertio, conceditur quod (α) nihil institutum a Papa circa sacramentorum materiam, aut formam, aut ministrum, est sic et taliter necessarium sacramento, quod non possit per eundem Papam, aut per alium ministrum Ecclesiæ sibi æqualem, puta suum successorem, reddi non necessarium sacramento. Secus est de institutis circa sacramenta per Christum, in quibus ea quæ sunt necessaria nullus minister Ecclesiæ potest reddere non necessarium, sine Christi vero et expresso, aut interpretativo et æquipollenti mandato; cujusmodi est in presenti materia, circa sacramenta confirmationis et minorum ordinum, circa quorum commissionem Papa specialem potestatem accepit, qua Petrus usus fuisse creditur, et multi sui successores, potissime beatus Gregorius, et mos Romanæ Ecclesiæ sic habet. Ex quibus omnibus patet qualiter potestas Papæ, licet non sit potestas excellentiæ, potest tamen duo supradicta. Conceditur etiam quod nihil institutum per Papam, consistens præcise in verbis, est de necessitate sacramenti, stricte sumendo sacramentum : non enim potest aliquid addere vel subtrahere necessarium formæ sacramenti.

Cum autem ulterius dicit arguens, quod opinio Petri est periculosa fidei vel Ecclesiæ; — negandum est. Nec valet sua probatio per similitudinem de

sacramento baptismi, vel Eucharistiæ. Tum quia nec Apostolorum Princeps, nec Romana Ecclesia, cujus fides periclitari potest sed non deficere, unquam circa sacramentum baptismi, aut Eucharistiæ, aliqua necessaria prædictis sacramentis, quantum ad materiam vel formam aut ministrum, leguntur instituisse, sicut circa sacramentum ordinis, confirmationis et matrimonii. Tum quia baptismus est sacramentum necessitatis; ideo minister et materia non potest per Papam arctari aliqua speciali determinatione, sicut materia matrimonii, aut minister ordinis, aut confirmationis, quæ sacramenta non sunt tante necessitatis. Tum quia, ut sæpe dictum est, sacramenta majorum ordinum et Eucharistiæ habent immediatam relationem ad corpus Christi verum; non sic est de sacramentis confirmationis, aut matrimonii, vel minorum ordinum; Papa vero, licet non habeat in sacramentis potestatem excellentiæ sicut Christus, habet tamen completissimam potestatem ministri; et ideo quædam non necessaria potest reddere necessaria, et circa quædam necessaria potest dispensare, et reddere non necessaria (α), circa sacramenta quæ non habent immediatam relationem ad corpus Christi verum, sed perficiunt in aliquo gradu corporis mystici. Et hoc sufficiat pro nunc ad replicam Durandi contra solutionem Petri ad primum Durandi. — Forte tamen non oportet sustinere omnia quæ dicit Petrus circa benedictionem materiæ confirmationis, aut unctionis, aut Episcopi; quia non omnia videntur esse de mente sancti Thomæ; cujus dicta suscepimus defendenda, vel potius sustinenda duntaxat.

Ad secundum Durandi respondet Petrus (dist. 7, q. 4), dicens quod « actio transiens, non solum essentialiter, sed etiam subjective differt ab agente; sed patiens est idem subjecto cum ea. Unde essentialiter se habet patiens ad actionem transeuntem, quam agens. — Vel potest dici quod, sicut Papa non potest mutare subjectum a Deo determinatum, sic nec agens a Deo determinatum. Sed subjectum est quidem quandoque a Deo determinatum totaliter et simpliciter, et tunc Papa nihil potest; aliquando conditionaliter, scilicet supposita ordinatione Ecclesiæ, sicut in matrimonio vir et mulier; unde ibi Papa potest facere personas illegitimas et legittimas. Et similiter est ex parte ministri : quia quando est determinatus totaliter et simpliciter, Papa nihil potest, puta sacerdos est determinatus ad ungendum et absolvendum; quando autem est determinatus sub conditione cujus impletio est in potestate Ecclesiæ, tunc Papa potest. Et sic supponitur esse hic; sicut e converso supponitur in suscipiente omnia sacramenta præter baptismum et matrimonium, quod (β) baptizatus est susceptivus, et non

(α) quod. — quia Pr.

(α) necessaria. — necessarium Pr.

(β) quod. — quorum Pr.

alius; unde nec Papa potest facere quod non baptizatus possit aliquod sacramentum suscipere, quia sic Christus ordinavit. Si autem ordinavit similiter quod solus sacerdos sit susceptivus episcopalis consecrationis, tunc Papa non potest dispensare. Unde, quia supponimus quod Ecclesia non errat in his in quibus Ecclesia dispensatione utitur, supponendum est determinationem ultimam esse Ecclesie commissam. In quibus vero nondum attentavit, supponendum est a Christo determinationem esse factam». — Hæc Petrus, et bene. — Posset tamen dici quod, in casu quo Papa committit collationem confirmationis simplici sacerdoti, non proprie mutat ministerium sacramenti. Quia minister illius sacramenti est sub disjunctione, Episcopus, vel simplex sacerdos, commissarius Papæ, ad hoc specialiter deputatus. Tum quia, in tali casu, Papa committens dicitur confirmare; qui est competens minister. Tum quia, si hoc non conceditur, tamen, in tali casu, factum Papæ est factum Christi; et talis minister sacramentum institutione Christi, non nova, sed antiqua, non absoluta, sed conditionali.

Ad tertium respondet Petrus (ibid.), dicens quod, « licet Episcopus non possit committere non consecrato in Episcopum ea quæ sunt episcopalis consecrationis, puta dedicare Ecclesias, et huiusmodi; Papa tamen posset non Episcopo, immo etiam non sacerdoti, nisi illa quæ includunt Missæ celebrationem, committere; quia talia sunt de jure positivo. De his vero quæ sunt de jure divino, nihil licet inferiori Papæ; sed Papæ sic, secundum distinctionem factam. — Vel potest dici quod non consecrato non possunt committi, etiam a Papæ; sed consecrato in sacerdotem, licet non sit consecratus in Episcopum, possunt aliqua committi a Papæ, et non ab alio, sicut sunt illa de quibus agitur. Unde decretalis *Aqua, De consecratione ecclesiæ vel altaris* (cap. 9), non est ad propositum: quia loquitur de Episcopo qui ea quæ sunt consecrationis non Episcopo non potest committere, immo nec tonsuram conferre; cum tamen constet quod Papa huiusmodi committit; quia, cum habeat plenitudinem Pontificatus, ea quæ sunt Pontificum, etiam non Pontifici committit; quod non potest facere particularis Pontifex; perfectum enim est, quod potest sibi simile generare. Et quando unus Episcopus committit alteri ordines in sua diocesi conferre (α), vel huiusmodi, ille qui ordines confert, jure suo confert, et auctoritate sua, non committentis; quia etiam non consecratus committere potest; propter quod oportet quod is cui committit, qui jure suo hoc facere potest, sit consecratus illa consecratione ad quam hoc pertinet. Sed quando ex commissione Papæ confirmat, vel dat minores ordines, non sua auctoritate, sed vice Papæ, hoc facit: quia, si potest facere perfe-

ctum Episcopum sicut vult, scilicet mutando materiam et formam, sic et partialem Episcopum, id est, in parte dare alicui potestatem Episcopi ut Episcopus est, non quam habet ut Episcopus et sacerdos, scilicet collationem ordinum majorum, qui respiciunt corpus Christi verum. » — Hæc Petrus, et satis conformiter dictis sancti Thomæ in simili proposito. Unde, 4. *Sentent.*, dist. 25, q. 1, art. 1, arguit sic, quinto loco: « Plus distat sacerdos a diacono, quam Episcopus ab Episcopo. Sed Episcopus potest consecrare Episcopum. Ergo sacerdos potest promovere diaconum. » Ecce argumentum. Sequitur responsio: « Dicendum, inquit, quod ad communicandum alteri quod quis habet, non tantum exigitur propinquitas, sed completio potestatis. Et quia sacerdos non habet completam potestatem in hierarchicis officiis, sicut Episcopus, ideo non sequitur quod possit diaconos facere, quamvis ille ordo sit sibi propinquus. » — Hæc ille. — Sic, in proposito, dici potest de Papæ respectu Episcoporum aliorum.

Ad quartum respondet Petrus (ibid.), dicens quod, « licet Papa non habeat majorem potestatem conferendi sacramenta per se quam Episcopus, tamen habet majorem potestatem in conferendo ea per alium: quia conferre est consecrationis, sed committere est jurisdictionis; est autem Papa major in jurisdictione quam alius Episcopus, sed æqualis est in consecratione, quia æqualis est utriusque consecratio, cum sit eadem; unde Episcopus factus Papa non amplius consecratur. Et potest poni exemplum in Episcopo et Inquisitore: quia non habet Episcopus majorem potestatem in cognoscendo de crimine hæresis per se, immo de pari currunt; sed Episcopus, cum sit ordinarius, habet majorem in committendo quam Inquisitor, qui committere non potest Episcopo. — Præterea, consequentia apparet falsa in omnibus consecrationibus quæ sunt sacramentales et non sacramenta: quia ita potest in illis Episcopus per se sicut Papa; sed Papa (α) potest eas committere non Episcopo; non autem potest hoc simplex Episcopus. Unde, in decretali *Aqua (De consecratione ecclesiæ vel altaris, cap. 9)*, Papa, dissimulando, ratam habet consecrationem factam a simplicibus sacerdotibus (β); ad quod ratihibitio inferioris non valeret, nec aliquid faceret. » — Hæc Petrus, et bene.

Ad quintum respondet Petrus (ibid.), dicens quod, « sicut Papa non potest facere quod non baptizatus recipiat alia sacramenta, quia character baptismalis est simpliciter potentia passiva ad alia sacramenta, et nemo recipit illud ejus non habet potentiam receptivam; sic (γ) Papa non potest facere quod non ordinatus, qui caret characterе ordinis,

(α) sed Papa. — tamen Pr.

(β) a simplicibus sacerdotibus. — Om. Pr.

(γ) sic. — et similiter Pr.

(α) conferre. — facere Pr.

possit conferre confirmationem, vel minorem ordinem, quia character ordinis est potentia activa ad conferendum ea. Unde bene oportet quod characterem sacerdotalem habeat illè cui Papa hoc committit; sed non oportet quod habeat ordinem episcopalem: sicut diceretur quod character ordinum inferiorum est potestas faciendi ex officio quod sine illis homo facere non potest ex se, sed solum ex commissione; ita etiam ordo episcopalis est potestas conferendi ordines ex se, sine quo, quasi ex se et ex proprio officio, nullus potest conferre; sed ex commissione Papæ sacerdos potest illud quod Episcopus ex se potest in talibus; quasi non sit ordo potestas conferendi, sicut character baptismalis recipiendi. Sed aliquis ordo est potestas faciendi quod aliter fieri non potest: ut sacerdotium conficiendi, et ligandi et solvendi; et episcopatus ad majores ordines ordinandi; quod alius non potest. Est autem potestas in aliis faciendi ex officio ordinarie quod alius non potest nisi ex commissio et vice alterius. Et sic ordo inferior ad suos actus, et episcopatus ad minorum collationem et confirmationem, proportionaliter se habent. » — Hæc Petrus, et bene.

Ad sextum respondet (ibid.) quod « minister est duplex. Unus simpliciter, qui sic potest hoc facere, quod nullus alius. Et talis per Papam non potest poni, nec amoveri: sicut sacerdos est minister conficiendi; quia nec prohibitio Papæ impedit quin sacerdos possit conficere, nec facit ejus commissio quod non sacerdos (x) conficiat. Et sic nullus est minister confirmandi, vel ordinandi minores ordines. Secundo est aliquis minister, non simpliciter, sed ex officio, qui scilicet potest facere aliquid ex officio suo, quasi ordinarie, quod alius jure suo non potest, sed tantum ex commissio. Et talis minister per Papam poni potest, licet per Papam ille qui ex se hoc habet non possit amoveri: sicut confiteri fidem pertinet ad confirmatum, et ad minores ordines actus illi (z) quos tamen superior alteri committere potest, ut fiant ab alio licite, auctoritate etiam minoris prælati quam Papa sit; sed non potest facere quin ad istos ex officio pertineat istud, licet possit prohibere quod officium suum non exerceant. Et sic minister confirmationis et collationis minorum ordinum est Episcopus, ut ad ipsum solum pertineat ex officio; quod Papa sibi auferre non potest, licet possit eum ab executione suspendere. Sed hoc ipsum Papa potest committere non Episcopo, dum tamen sit sacerdos; quia ille est minister simpliciter, sed imperfectus de se, nisi vel major consecratio, vel superioris commissio suppleat. » — Hæc Petrus, et bene, conformiter dictis sancti Thomæ in alia materia, scilicet de confirmatione, dicens quod aliquid potest confirmatus ex officio, quod non potest ex

officio non confirmatus, licet alias possit, ut confiteri publice fidem coram adversariis fidei, ut patet, 3 p., q. 72, art. 5, in solutione secundi. — Potest etiam dici quod, dato quod ad confirmandum et ad conferendum minores ordines necessario requiratur character sacerdotalis, et, ultra hoc, potestas episcopalis; tamen Papa, ex plenitudine et complemento potestatis ministerialis, et ex ordinatione Christi, cujus est Vicarius, potest tollere illam necessitatem; quia illa necessitas non est nisi respectu inferiorum ministrorum; sicut aliquid est necessarium per respectum ad causas secundas naturales, quod non est necessarium per respectum ad causam primam, sicut mortuum non resurgere, virginem non parere, et similia. Et de hoc sanctus Thomas, *de Potentia Dei*, q. 1, art. 3 et 4, et multis aliis locis.

Ad septimum respondet Petrus (ibid.), dicens quod « illud argumentum inhuit talem rationem: Quia, aut intelligitur Papam habere plenitudinem potestatis ratione consecrationis, vel ratione jurisdictionis. Non ratione consecrationis; quia, quantum ad istam, omnes Episcopi sunt æquales Papæ. Si autem ratione jurisdictionis, sic est verum; sed ad illam non pertinet commissio talis. Ergo Papa non potest committere non sacerdoti collationem confirmationis et minorum ordinum. — Sed ad hoc dicitur quod Papa habet plenitudinem potestatis, etiam quantum ad consecrationem, in qua etiam alii non sibi æquantur: quia, licet omnia sacramenta possint alii Episcopi conferre, sicut ipse; tamen, in sacramentis conferendis, alii tenentur ad modos consecrandi, ad quos ipse non tenetur. Item, in multis consecrationibus, ipse habet potestatem excellentiæ, quia sine illis potest res consecrare, ex quo consecratio est per institutionem Ecclesiæ. Item, quod dicitur, quod ad plenitudinem jurisdictionis, in qua nullus æquatur ei, non pertinet commissio, — falsum est. Omnis enim commissio ad jurisdictionem pertinet; quia in jurisdictione continetur iudicis dandi licentia (x), ff. *de Jurisdictione*, l. 3. Et, licet per se ordinare et confirmare sit consecrationis, tamen hoc committere est jurisdictionis; unde non sacerdos curatus potest committere audientiam confessionum sacerdoti, et non consecratus Episcopus committit Episcopo ordines conferre in sua diocesi ». — Hæc Petrus, et bene.

Ad octavum respondet (ibid.) quod, « licet gratia fluat a Christo non solum prout est in hoc sacramento, sed etiam prout est in se, et prout est in aliis sacramentis, quamvis sacerdos non habeat potestatem super ipsum prout est in se, habet tamen potestatem super ipsum prout est in hoc sacramento et in aliis, quia omnia illa ordinantur aliquo modo ad istud. Et ideo ille qui ex officio habet potestatem in istud sacramentum, scilicet Eucharistiam, ex hoc

(x) a verbis *possit conficere* usque ad *sacerdos*, om. Pr.

(z) *minores ordines actus illi*. — *minoris ordinis actus* Pr.

(x) *iudicis dandi licentia*. — *iudicium dandi licentiam* Pr.

ipso aptus est ut habeat potestatem in alia ex commissione. Potuit tamen Deus aliter ordinare; sed supponimus quod sic ordinaverit, ex quo Romana Ecclesia sic facit. Quod autem dicitur, quod non sacerdos potest baptizare; et sic confert sacramentum gratiæ, qui tamen non habet potestatem super corpus Christi verum; — dicitur quod hoc est ex ordinatione Christi, et non Papæ. Et similiter matrimonium contrahunt, in quo datur gratia, non sacerdotes; quod non est ex commissione Papæ, sed ex ordinatione Dei. Sed ex commissione Papæ fieri non potest quod ille conferat sacramentum gratiæ qui non est sacerdos, nec alias sine ordinatione Papæ illud conferre posset; tunc enim Papa haberet potestatem excellentiæ in sacramentis, si ad libitum posset ministrum instituere vel destituere. » — Hæc Petrus, et bene.

Ad nonum respondet (ibid.) quod « aliqua sunt Episcopi ut Episcopus est, quantum ad posse simpliciter et totaliter, quæ non possunt committi non Episcopo, sicut conferre majores ordines. Alia autem sunt Episcopi ut Episcopus est, non quantum ad posse simpliciter, sed quantum ad posse ex officio, sicut confirmare, et conferre minores ordines; et ista a solo Papa possunt committi non Episcopo, ut fiant auctoritate summi Episcopi. — Ad illud autem quod dicitur de Gregorio, non bene respondetur. Quia, Extra, *De consuetudine*, cap. 4, dicitur quod si simplex sacerdos sine commissione confirmat, non solum peccat, sed inaniter confert, et veritas sacramenti non subest; et multo magis de minoribus ordinibus. Ergo illud membrum quo dicit sacerdoti competere, sed superioribus reservatum, — non valet. — Aliud vero quod dicit Gregorium errasse, pejus est ». — Hæc Petrus.

Ad decimum respondet (ibid.) quod, « cum dicitur quod simplex sacerdos est minister minorum ordinum, — dicendum quod verum est, ex commissione juris, ut Abbates lectoratus, secundum quosdam antiquitus; vel ex commissione Papæ, ut Presbyteri Cardinales; aliter non. Unde dicitur, *De ordinatis ab illo qui renuntiavit episcopatu* (cap. 1), quod *tales ordines aliquando conferuntur a non Episcopis*, quando scilicet eis committitur, et non ex officio; et, *De ætate et qualitate et ordine præficiendorum*, cap. (x) *Cum contingat*; et (6), Dist. 69, can. *Quoniam videmus*. Sed, si diceremus subdiaconum et minores ordines ab Ecclesia institutos propria auctoritate, tunc Papa pro libito posset horum collationem committere etiam non sacerdoti, sicut consecrationes alias quæ non sunt sacramenta. » — Hæc Petrus, et bene. — Sic ergo patet ad argumenta Durandi.

Ad argumentum pro questione respondet sanctus

(x) et ordine præficiendorum, cap. — ordinandorum Pr.
(6) et. — Om. Pr.

Thomas, in præsentī distinctione, q. 3, art. 1, q^{ba} 2, in solutione tertii, ubi sic dicit: « Quamvis Episcopus non habeat aliquem ordinem supra sacerdotem, secundum quod ordines distinguuntur per actus relatos ad corpus Domini verum; verumtamen habet aliquem ordinem supra sacerdotem, secundum quod ordines distinguuntur per actus supra corpus mysticum. Unde Dionysius, in *Ecclesiastica Hierarchia* (cap. 5), ponit Episcopatum ordinem. Unde et cum quadam consecratione (x) dignitas episcopalis (6) confertur. Et ideo, etiam in promotione membrorum corporis mystici, aliquid potest competere Episcopo, quod non competit simplici sacerdoti. » — Hæc ille.

Et hæc de questione sufficiant. De qua benedictus Deus. Amen.

DISTINCTIO VIII. ET IX.

QUÆSTIO I.

UTRUM FORMA SACRAMENTI EUCHARISTIÆ SIT CONVENIENS, SCILICET: HOC EST CORPUS MEUM, ET: HIC EST CALIX SANGUINIS MEI.

CIRCA octavam et nonam distinctiones 4. *Sententiarum*, queritur: Utrum forma sacramenti Eucharistiæ sit conveniens, scilicet: *Hoc est corpus meum*, et, *Hic est calix sanguinis mei*.

Et arguitur quod non. Quia forma sacramenti sufficit ad perfectionem sacramenti; unde sacramentum baptismi quandoque perficitur, solis verbis formæ prolatis, et omnibus aliis prætermisissis. Si ergo prædicta verba sint forma sacramenti hujus, videtur quod aliquando hoc sacramentum possit perfici, his solis verbis prolatis, et omnibus aliis prætermisissis, quæ in Missa dicuntur; quod tamen videtur esse falsum: quia, ubi alia verba prætermitterentur, prædicta verba acciperentur ex parte sacerdotis proferentis, in cuius corpus et sanguinem panis et vinum non convertuntur. Non ergo prædicta verba sunt forma hujus sacramenti conveniens.

In oppositum arguitur. Quia Ambrosius dicit in libris *De sacramentis* (lib. 4, cap. 4), quod *consecratio fit verbis et sermonibus Domini Jesu: nam*

(x) a verbo ponit usque ad consecratione, om. Pr.
(6) episcopalis. — Om. Pr.